نحوه فعالیت بانک‌های کشور در هفته پایانی سال

شورای هماهنگی بانک‌ها نحوه فعالیت بانک‌های کشور را در هفته پایانی سال اعلام کرد. به‌گزارش مهر، براساس اعلام شورای هماهنگی بانک‌ها حسب هماهنگی به‌عمل‌آمده با بانک مرکزی، بانک‌ها در استان تهران و سایر استان‌ها از روز شنبه ۲۳ اسفندماه ۱۴۰۴ تا پایان سال با در نظر گرفتن شرایط زیر فعالیت خواهند داشت: حداقل ۲۰ و حداکثر ۱۰۰ درصد شعب بانک‌های هر استان که اسامی آنها در وب‌سایت‌های اطلاع رسانی بانک‌ها ذکر می‌شود، به‌همراه نیروهای موردنیاز فنی و پشتیبانی ستاد بانک‌ها، به‌منظور خدمت‌رسانی به امور ضروری مشتریان، از ساعت ۷:۳۰ تا ۱۳:۳۰ دایر هستند. خدمات حضوری و غیرحضوری بانک‌های عضو شورای هماهنگی بانک‌های دولتی در وضعیت پایدار قرار دارد، اما از مشتریان گرامی بانک‌ها انتظار می‌رود باتوجه به شرایط ایجادشده، حتی‌المقدور از خدمات غیرحضوری و برخط بانک‌ها استفاده کنند.

براساس بررسی‌های میدانی از بازار کالاهای اساسی

آرامش نسبی در بازار حکمفرماست

عکس: صمت

بررسی‌های میدانی از بازار کالاهای اساسی نشان می‌دهد؛ روند تامین و توزیع اقلام پرمصرف از جمله شکر، برنج، نان و مرغ بدون وقفه ادامه دارد.

به‌گزارش مهر، باوجود شرایط خاص حاکم بر کشور در هفته‌های اخیر، بررسی‌های میدانی از بازار کالاهای اساسی نشان می‌دهد، روند تامین و توزیع اقلام پرمصرف از جمله شکر، برنج، نان و مرغ بدون وقفه ادامه دارد و فعالان این حوزه می‌گویند، زنجیره تولید تا عرضه همچنان فعال است.

در شرایطی که نگرانی درباره تامین کالاهای اساسی در چنین موقعیت‌هایی افزایش می‌یابد، گزارش‌های میدانی از بازار و اظهارات مسئولان صنفی حاکی از آن است که نه‌تنها کمبودی در بازار مشاهده نشده، بلکه در برخی اقلام حتی کاهش نرخ نیز ثبت شده است.

▣ فعالیت مستمر کارخانه‌های شکر

در حوزه تولید شکر، مسئولان صنعت تصفیه و تولید اعلام کرده‌اند کارخانه‌ها با ظرفیت فعال در حال تولید هستند و عرضه این محصول به بازار به‌صورت مستمر انجام می‌شود.

براساس نرخ‌های اعلام‌شده، قیمت‌های مصوب شکر با احتساب مالیات بر ارزش‌افزوده به شرح زیر است:

- شکر سفید فله درب کارخانه هر کیلوگرم ۶۷۶ هزار و ۹۰۰ ریال
- شکر سفید فله برای مصرف‌کننده هر کیلوگرم ۷۸۵ هزار ریال
- شکر بسته‌بندی یک کیلوگرمی برای مصرف‌کننده ۸۵۰ هزار ریال

فعالان این صنعت تاکید دارند که تولید و توزیع شکر در حال انجام است و این محصول بدون وقفه در اختیار شبکه توزیع قرار می‌گیرد.

▣ بازار مواد غذایی بدون تعطیلی

در همین حال داوود کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی استان تهران، در گفت‌وگو با مهر اعلام کرد که بخش مواد غذایی بازار حتی در روزهای ابتدایی جنگ نیز فعالیت خود را متوقف نکرده است.

به‌گفته او، از همان روزهای نخست، اتحادیه بنکداران برای نظارت بر بازار ۳ گروه عملیاتی تشکیل داده است.

کنگری در این‌باره گفت: «۳ اکیپ در اتحادیه با حضور هیات‌مدیره و کارکنان تشکیل دادیم و به‌صورت فیزیکی در بازار حضور داریم تا وضعیت عرضه و قیمت‌ها را بررسی کنیم و اگر کمبودی مشاهده شد سریعا پیگیری کنیم.»

وی افزود: تاکنون هیچ گزارشی مبنی بر کمبود کالاهای اساسی در بازار دریافت نشده است و قیمت‌ها نیز افزایش قابل‌توجهی نداشته‌اند.

▣ فروش برخی کالاها بدون سود

یکی از نکات قابل‌توجه در بازار این روزها، همراهی برخی واحدهای صنفی برای حفظ آرامش بازار است.

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران می‌گوید؛ در برخی موارد، فروشندگان حتی کالاها را با همان نرخ خرید عرضه می‌کنند و سود قانونی خود را اعمال نمی‌کنند تا از ایجاد التهاب در بازار جلوگیری شود.

به‌گفته فعالان صنفی، این اقدام به ایجاد آرامش در بازار و جلوگیری از افزایش قیمت‌ها کمک کرده است.

▣ ذخایر کالا در وضعیت مطلوب

از سوی دیگر، همزمانی ماه مبارک رمضان با عید نوروز باعث شده حجم ذخایر کالاهای اساسی در کشور افزایش پیدا کند.

کنگری در این زمینه توضیح داد؛ به‌دلیل این تقارن، میزان ذخیره کالاها تقریبا ۲ برابر حالت عادی شده است. او گفت: دپوی کالاها در وضعیت مطلوبی قرار دارد و حتی در حال حاضر با کاهش مشتری مواجه هستیم.

براساس گفته‌های او، وفور کالا در بازار در کنار کاهش تقاضا موجب شده است نرخ برخی اقلام نیز کاهش پیدا کند.

همچنین بررسی بازار نشان می‌دهد، نرخ برخی کالاهای پرمصرف در هفته‌های اخیر روند نزولی داشته است.

به‌عنوان نمونه، نرخ تخم‌مرغ و حبوبات به‌گفته فعالان بازار، روند کاهشی پیدا کرده و در بازار برنج نیز گزارش‌ها حاکی از ثبات نسبی قیمت‌ها در هفته‌های اخیر است.

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران می‌گوید؛ نرخ برنج ایرانی که پیش از این روند افزایشی داشت، در حدود ۴۰ روز گذشته به ثبات رسیده است.

به‌گفته او، افزایش عرضه یکی از دلایل اصلی این ثبات قیمتی محسوب می‌شود.

در حال حاضر برنج هندی حدود ۱۵۱ هزار و ۵۰۰ تومان و برنج پاکستانی نیز حدود ۱۶۱ هزار و ۵۰۰ تومان به دست مصرف‌کننده می‌رسد.

کنگری معتقد است؛ هرچه میزان عرضه کالا در بازار افزایش پیدا کند، ثبات قیمت‌ها نیز بیشتر خواهد شد.

▣ تداوم تولید در صنعت مرغداری

در حوزه تولید محصولات پروتئینی نیز فعالیت‌ها ادامه دارد. اگرچه به‌گفته فعالان این حوزه، در زمینه حمل‌ونقل و مسائل لجستیکی برای تامین نهاده‌های دامی چالش‌هایی وجود دارد، اما این مشکلات موجب توقف تولید نشده است.

مرغداران همچنان در حال فعالیت هستند و تاکنون گزارشی از کمبود مرغ در کشور ثبت نشده است. کنگری در این‌باره تاکید کرد: تا امروز در هیچ نقطه‌ای از کشور گزارشی مبنی بر کمبود مرغ به ما اعلام نشده است.

▣ فعالیت چندشیفته نانوایی‌ها

در حوزه تامین نان نیز تمهیداتی برای پاسخگویی به نیاز مردم در نظر گرفته شده است. براساس سیاست‌های اتاق اصناف کشور و اداره کل غله استان‌ها، در برخی مناطق نانوایی‌ها به‌صورت ۳ شیفت فعالیت می‌کنند تا نان به میزان کافی در اختیار مردم قرار گیرد.

همچنین برای جلوگیری از بروز کمبود در مناطق پرتردد و مسافرپذیر، سهمیه آرد فوق‌العاده در اختیار برخی نانوایی‌ها قرار داده شده است. فعالان این حوزه تاکید می‌کنند؛ در حال حاضر نان به اندازه نیاز مردم تامین می‌شود و نرخ آن نیز تغییری نکرده است.

سخن پایانی

مجموع گزارش‌های میدانی و اظهارات فعالان صنفی نشان می‌دهد؛ بازار کالاهای اساسی در شرایط فعلی از ثبات نسبی برخوردار است. تداوم فعالیت کارخانه‌ها، نظارت اتحادیه‌ها، افزایش ذخایر کالا و همراهی برخی فروشندگان برای کنترل قیمت‌ها از جمله عواملی است که به حفظ آرامش در بازار کمک کرده است.

باتوجه به روند فعلی عرضه و موجودی مناسب کالاها، فعالان بازار معتقدند در صورت ادامه این شرایط، بازار کالاهای اساسی همچنان با ثبات نسبی همراه خواهد بود و نگرانی جدی درباره تامین اقلام ضروری وجود ندارد.

بزرگ‌ترین اختلال عرضه در کمین بازار جهانی

آژانس بین‌المللی انرژی در گزارشی بااشاره به تشدید تنش‌ها در خاورمیانه اعلام کرد؛ این تنش‌ها می‌تواند به بزرگ‌ترین اختلال در عرضه نفت در تاریخ بازار جهانی طلای سیاه منجر شود.

به‌گزارش ایرنا و به نقل از وال‌استریت‌ژورنال، آژانس بین‌المللی انرژی اضافه کرد؛ در صورت تشدید تنش‌ها، این امکان وجود دارد که تولیدکنندگان خلیج‌فارس روزانه حدود ۷.۹ میلیون بشکه نفت خام و در مجموع ۹.۹ میلیون بشکه فرآورده‌های پالایشی مایع را در ماه جاری میلادی (مارس) متوقف کنند. این آژانس اعلام کرد؛ جنگ جاری حمل‌ونقل انرژی از طریق تنگه هرمز، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مسیرهای انتقال نفت جهان را به‌شدت مختل کرده است. جریان نفت خام و فرآورده‌های پالایشی از طریق این شاهراه از حدود ۲۰ میلیون بشکه در روز پیش از آغاز درگیری‌ها به تنها «یک جریان قطره‌چکانی» تنزل یافته است.

باتوجه به ظرفیت محدود برای عبور از این گلوگاه و پر شدن سریع انبارهای ذخیره نفت، تولیدکنندگان خلیج‌فارس مجموع تولید نفت خود را دست کم ۱۰ میلیون بشکه در روز کاهش داده‌اند.

آژانس بین‌المللی انرژی هشدار داد در صورتی که عبور کشتی‌ها از این تنگه به‌سرعت از سر گرفته نشود، کاهش عرضه احتمالا تشدید خواهد شد.

آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرد: انتظار می‌رود عرضه جهانی نفت در ماه مارس حدود ۸ میلیون بشکه در روز کاهش یابد. با این حال، بخشی از این کاهش با افزایش تولید از سوی تولیدکنندگان غیر اوپک‌پلاس، از جمله قزاقستان و روسیه، جبران خواهد شد. به‌گفته این نهاد بین‌المللی، گرچه میزان نهایی کاهش عرضه، به مدت زمان درگیری و میزان اختلال در جریان حمل‌ونقل بستگی دارد، همچنان انتظار می‌رود که عرضه جهانی در بلندمدت رشد کند. جنگ جاری همچنین بازار جهانی فرآورده‌های نفتی را به‌شدت مختل کرده و جریان صادرات از طریق تنگه هرمز تقریبا متوقف شده است.

طبق آمار آژانس بین‌المللی انرژی، تولیدکنندگان خلیج‌فارس در سال ۲۰۲۵ روزانه حدود ۳.۳ میلیون بشکه فرآورده‌های پالایشی و ۱.۵ میلیون بشکه «ال‌پی‌جی» صادر کرده‌اند. با این حال، ظرفیت پالایشگاهی در این منطقه به‌دلیل حملات و نبود مسیرهای صادراتی مناسب به‌اندازه روزانه بیش از ۳ میلیون بشکه از مدار خارج است. آژانس بین‌المللی انرژی همچنین پیش‌بینی کرده است؛ پالایشگاه‌های مناطق دیگر با محدودیت مواجه خواهند شد زیرا دسترسی به نفت خام کاهش می‌یابد. کشورهای عضو آژانس بین‌المللی انرژی با هدف تعدیل اثرات این اختلال، دیروز به‌طور متفق‌القول تصمیم گرفتند تا ۴۰۰ میلیون بشکه نفت از ذخایر اضطراری خود را به بازار تزریق کنند.

▣ افزایش عرضه در فوریه

عرضه جهانی نفت در ماه فوریه ۳۸۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۱۰۶.۸۷ میلیون بشکه رسید. در فوریه، تولید نفت خام اوپک حدود ۳۴۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۲۹.۶۳ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که تولید میعانات گازی این گروه حدود ۴۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۵.۷۵ میلیون بشکه در روز رسید که مجموع عرضه نفت اوپک را به ۳۵.۳۷ میلیون بشکه در روز رساند. در این بین، تولید نفت در کشورهای غیر اوپک حدود ۱۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به حدود ۷۱.۵ میلیون بشکه در روز رسید. آژانس بین‌المللی انرژی همچنین یادآور شد که ذخایر گزارش‌شده جهانی نفت در ژانویه به ۸.۲۱ میلیارد بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۱ است.

از این مقدار، حدود ۵۰ درصد سهم کشورهای سازمان توسعه و همکاری اقتصادی بود. ذخایر نفت چین ۱۵ درصد، نفت مانده یا در حال انتقال در دریا حدود ۲۵ درصد و باقی در سایر کشورهای غیر سازمان توسعه و همکاری اقتصادی نگهداری شد.

▣ کاهش پیش‌بینی تقاضای نفت

آژانس بین‌المللی انرژی همچنین پیش‌بینی رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۶ را کاهش داد و دلیل آن را ضعف فصلی و وضعیت اقتصادی نسبتا ضعیف عنوان کرد. این آژانس تخمین می‌زند که عرضه جهانی نفت در سال ۲۰۲۶ به‌طورمتوسط ۱.۱ میلیون بشکه در روز افزایش یابد و مجموع این رشد از سوی تولیدکنندگان غیر اوپک‌پلاس تامین خواهد شد.

به‌گفته این نهاد بین‌المللی، انتظار می‌رود تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۶ نسبت به سال قبل، حدود ۶۵۰هزار بشکه در روز افزایش یابد که ۲۱۰ هزار بشکه کمتر از پیش‌بینی ماه گذشته است.

آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش قبلی، رشد تقاضا را حدود ۸۴۹ هزار بشکه در روز پیش‌بینی کرده و مصرف کل حدود ۱۰۴.۸۷ میلیون بشکه در روز برآورد شده بود. اکنون در گزارش بروزرسانی‌شده، انتظار می‌رود تقاضای جهانی نفت به حدود ۱۰۴.۷۷ میلیون بشکه در روز برسد.

اقتصادهای نوظهور به طور عمده طلایه‌دار این رشد تقاضا خواهند بود. پیش‌بینی می‌شود که تقاضای نفت کشورهای خارج از سازمان توسعه و همکاری اقتصادی حدود ۶۸۰ هزار بشکه افزایش یابد و به ۵۸.۹۲ میلیون بشکه در روز برسد، در حالی که تقاضای کشورهای عضو این سازمان، حدود ۴۰ هزار بشکه کاهش می‌یابد و به ۴۵.۸۴ میلیون بشکه در روز می‌رسد.

به نوشته وال‌استریت، انتظار می‌رود که لغو گسترده پروازها در سراسر خاورمیانه و اختلالات بزرگ در عرضه اِل‌پی‌جی، تقاضای جهانی نفت را در مارس و آوریل و در قیاس با برآوردهای قبلی، حدود یک میلیون بشکه در روز کاهش دهد.

در پایان این گزارش به این نکته اشاره شده است که جهش نرخ نفت و چشم‌انداز شکننده‌تر اقتصاد جهانی، مخاطرات نزولی بیشتری برای تقاضا ایجاد می‌کند.

۱۵میلیارد دلار زیان نفتی برای کشورهای خلیج‌فارس

فایننشال‌تایمز گزارش داد کشورهای نفت‌خیز خلیج‌فارس در پی بسته شدن تنگه هرمز، بیش از ۱۵میلیارد دلار از درآمد انرژی خود را از دست داده‌اند.

به گزارش مهر و به نقل از فایننشال‌تایمز، تولیدکنندگان نفت خلیج‌فارس از زمان آغاز حملات امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، حدود ۱۵.۱میلیارد دلار از درآمدهای انرژی خود را از دست داده‌اند و میلیون‌ها بشکه نفت خام به‌دلیل بسته شدن تنگه هرمز در آستانه توقف صادرات قرار گرفته است. براساس برآوردهای شرکت تحلیلی کپلر، به‌طورمعمول روزانه حدود ۱.۲میلیارد دلار نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی مایع براساس آمار سال ۲۰۲۵ از تنگه هرمز عبور می‌کند، اما از زمان آغاز جنگ، ترافیک در این مسیر حیاتی کشتیرانی به‌شدت کاهش یافته و هزینه‌های بیمه به‌طور قابل توجهی افزایش پیدا کرده است. فایننشال‌تایمز می‌نویسد؛ این درآمد از دست رفته، هزینه‌های مالی جنگ را برای کشورهای حاشیه خلیج‌فارس که به‌شدت به صادرات انرژی برای تامین مالی دولت‌های خود وابسته هستند، آشکار کرده است. براساس این گزارش، عربستان سعودی به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده نفت جهان، بیشترین زیان را متحمل شده و طبق برآورد شرکت وود مکنزی، از زمان آغاز جنگ حدود ۴.۵ میلیارد دلار ضرر کرده است.

کپلر اعلام کرده است؛ دست‌کم ۱۰.۷ میلیارد دلار نفت خام، فرآورده‌های نفتی پالایش‌شده و محموله‌های ال‌ان‌جی در تنگه هرمز سرگردان مانده‌اند؛ محموله‌هایی که بارگیری شده، اما امکان رسیدن به مقصد نهایی را نداشته‌اند.

در همین حال، شرکت دولتی آرامکوی عربستان اعلام کرده است، می‌تواند حدود ۷۰ درصد از محموله‌های نفت خام میادین شرقی خود را از طریق خط‌لوله شرق به غرب به دریای سرخ منتقل کند، اما تحلیلگران هشدار داده‌اند که این خط‌لوله تاکنون هرگز با چنین ظرفیتی فعالیت نکرده است.

وود مکنزی برآورد کرده است؛ تولیدکنندگان نفت خلیج‌فارس از جمله عربستان، عراق، امارات، کویت و بحرین، در مجموع ۱۳.۳ میلیارد دلار از فروش نفت و درآمدهای مالیاتی مرتبط را به‌تعویق انداخته‌اند.

براساس تخمین این شرکت، قطرانرژی، شرکت دولتی انرژی قطر، پس از توقف تولید در دوم مارس، تا روز چهارشنبه حدود ۵۷۱ میلیون دلار درآمد از دست داده است؛ رقمی که خسارت‌های ناشی از تاخیر در طرح‌های توسعه‌ای یا نیروگاه‌های جدید را شامل نمی‌شود.

یادداشت

پیچیدگی‌های ژئوپلتیکی «تنگه هرمز»

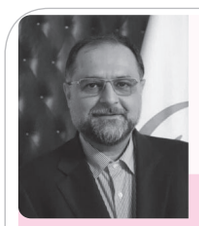

حسین شیرزاد
تحلیلگر مسائل توسعه‌ای حوزه کشاورزی

بخش عمده‌ای از کالاهای کشاورزی اساسی جهان باید از یک یا چند «نقاط گلوگاهی» در امتداد مسیرهای تجارت دریایی عبور کنند. اهمیت گلوگاه‌های تجارت مواد غذایی در حال افزایش است. زیرساخت‌های حمل‌ونقل با افزایش حجم تجارت تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرند. در سال ۲۰۰۰ میلادی، سیستم حمل‌ونقل جهانی ۳۵۴ میلیون تن غلات را جابه‌جا کرد؛ تا سال ۲۰۱۵، این رقم به ۶۱۵ میلیون تن و اکنون به بیش از ۹۰۰ میلیون تن رسیده است. البته کشورها به درجات مختلفی به گلوگاه‌های حیاتی وابسته هستند. اهمیت یک گلوگاه حیاتی برای یک کشور خاص نه‌تنها به سهم واردات آن کشور که از آن عبور می‌کند، بلکه به میزان سهولت یافتن مسیرهای تامین یا منابع جایگزین کالای مورد نظر نیز بستگی دارد.

عامل کلیدی دیگر، آسیب‌پذیری یک کشور خاص است. هرچه یک کشور ناامن‌تر یا شکننده‌تر از نظر غذایی باشد، احتمالا تاثیر اختلال در گلوگاه حیاتی بیشتر خواهد بود. کشورهای شورای همکاری خلیج‌فارس (GCC) به‌ویژه در معرض اختلال در گلوگاه‌های عبوری هستند. این منطقه برخی از وابسته‌ترین کشورها به واردات مواد غذایی در جهان را در خود جای داده است. این بازارهای مصرفی به‌شدت به صادرات غلات از منطقه دریای سیاه متکی هستند که از طریق چندین گلوگاه عبوری مثل راه‌آهن و بنادر روسیه و اوکراین، از طریق تنگه‌های ترکیه و از طریق کانال سوئز حمل می‌شود. واردکنندگان خلیج‌فارس همچنین به محموله‌هایی که از طریق تنگه هرمز و تنگه باب المندب به‌سمت شمال می‌آیند، متکی هستند. بیش از یک‌سوم واردات مواد غذایی شورای همکاری خلیج‌فارس حداقل از یک گلوگاه عبور می‌کند که هیچ مسیر جایگزینی برای آن وجود ندارد. پیوندهای تاریخی بین ناامنی غذایی و بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی، وابستگی زیاد منطقه به گلوگاه‌ها را به نگرانی تبدیل می‌کند. به‌طورکلی، میزان بالای وابستگی به واردات مواد غذایی (از جمله کمک‌های غذایی) و نهاده‌های وارداتی مانند کود و خوراک دام، نشان‌دهنده قرار گرفتن بیشتر در معرض شوک‌های نرخ بین‌المللی مواد غذایی و شوک‌های عرضه در امتداد زنجیره‌های تامین بین‌المللی است.

خاورمیانه با گسترش درگیری فزاینده بین ایران با امریکا و اسرائیل به عرصه‌های نامتعارف، تهدید امنیت منطقه‌ای و بی‌ثبات کردن بازارهای جهانی غذا و انرژی، با فصل جدیدی از آسیب‌پذیری ژئوپلتیکی روبه‌رو است. خطرات فزاینده بسته شدن تنگه هرمز یا حملات هدفمند به خطوط کشتیرانی حیاتی، اقتصادهای عربی را که بیشتر آنها به‌شدت به راهروهای باریک دریایی متکی هستند و فاقد سیستم‌های تولید و ذخیره‌سازی قوی، در معرض خطر بیشتری قرار داده است.

بحران کنونی بار دیگر نقاط ضعف اساسی در سیستم اقتصادی غذای اعراب منطقه را آشکار کرده است. جهان عرب با در بر گرفتن بیابان‌ها و سواحل وسیع، تقریبا نیمی از ذخایر اثبات‌شده نفت جهان را در اختیار دارد. با این حال، به‌طرز متناقضی در بخش‌های ضروری مانند غذا و تجهیزات‌پزشکی آسیب‌پذیر است. بیش از ۶۰ درصد از کشورهای عربی واردکننده خالص مواد غذایی هستند و کشورهایی مانند مصر، لبنان و یمن با وابستگی مزمن به واردات غلات ـ اغلب از تامین‌کنندگان ناپایدار یا دوردست مانند اوکراین یا روسیه ـ مواجه هستند. آسیب‌پذیری اقتصادی در برابر سناریوهای انسداد تنگه هرمز، بسته به وابستگی به واردات، ظرفیت ذخایر استراتژیک و دسترسی به منابع جایگزین، به‌طور قابل‌توجهی متفاوت است. اقتصادهای آسیایی به‌دلیل تمرکز جغرافیایی منابع انرژی و وابستگی به حمل‌ونقل دریایی، بیشترین آسیب‌پذیری را نشان می‌دهند و این امر، تاثیر انسداد تنگه هرمز را برای این منطقه به‌ویژه شدید می‌کند. از طرفی، مالکیت مشترک قطر و ایران بر بزرگ‌ترین میدان گاز طبیعی جهان (که در قطر به عنوان میدان شمالی و در ایران به‌عنوان پارس‌جنوبی شناخته می‌شود) و تصمیم این کشور برای تبدیل شدن به یک صادرکننده LNG، ثروت خارق‌العاده‌ای را برای این کشور به ارمغان آورده است. قطر سومین ذخایر بزرگ گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد و دومین صادرکننده بزرگ LNG در سطح جهان است که ۲۰ درصد از بازار را تامین می‌کند. تمام صادرات LNG قطر از طریق دریا حمل می‌شود. این کشور یک گزینه صادرات کوتاه‌مدت دارد: خط لوله دلفین با ظرفیت ۲.۶ میلیارد فوت مکعب که قطر را به امارات متحده عربی متصل می‌کند اما فراتر نمی‌رود. تاسیسات صادرات LNG موجود امارات متحده عربی در جزیره داس با بسته شدن تنگه هرمز قطع خواهد شد و شرکت ملی نفت ابوظبی (ADNOC) برای پروژه توسعه پایانه صادراتی خود در سال ۲۰۲۳، رویس را به جای فجیره انتخاب کرده است، به این معنی که تمام ظرفیت صادرات LNG آن در داخل خلیج‌فارس محبوس خواهد شد. با افزایش صادرات LNG امارات و راه‌اندازی توسعه میدان شمالی قطر، این امر احتمال به دام افتادن سهم بیشتری از تقاضای بازار صادرات جهانی را با بسته شدن تنگه افزایش خواهد داد. فراتر از انرژی، تلاش برای بستن تنگه، مسیرهای حمل‌ونقل کانتینری و فله را به شدت مختل می‌کند و جابه‌جایی همه چیز را از کالاهای مصرفی و غلات گرفته تا فولاد برای پروژه‌های ساختمانی متوقف می‌کند. عربستان سعودی و امارات متحده عربی به‌دلیل ذخایر بزرگ غلات موجود یا برنامه‌ریزی‌شده در سواحل دریای سرخ و خلیج عمان و بنادر حمل‌ونقل فله که به فعالیت خود ادامه خواهند داد، در برابر ناامنی غذایی ناشی از تعطیلی طولانی مدت کمتر آسیب‌پذیر هستند. با این حال، حمل‌ونقل زمینی از طریق راه‌آهن یا جاده از آن سواحل به جمعیت‌های خلیج‌فارس نمی‌تواند به‌طورکامل جایگزین ظرفیت ارائه شده توسط کشتیرانی شود. در همین حال، مقامات قطر، کویت و عراق همگی اظهار می‌کنند که کشورهای متبوع‌شان ذخایر غذایی حدود ۶ ماه را دارند یا در حال توسعه آن هستند، اما به‌دلیل کمبود بنادر غیر خلیج‌فارس، در صورت تعطیلی طولانی مدت، با وضعیت حادتری برای تامین مجدد ذخایر کاهش یافته مواجه خواهند شد.

سخن پایانی

اگر ایران تجارت از طریق تنگه هرمز را مسدود کند، حتی اگر واردکنندگان منابع جایگزینی پیدا کنند، «هزینه تن مایل» حمل‌ونقل غذا، کود، نفت و گاز طبیعی تا حد زیادی افزایش خواهد یافت. نرخ نفت می‌تواند به ۱۰۰ تا ۱۵۰ دلار در هر بشکه افزایش یابد و سناریوهای شدید، نرخ نفت خام برنت را به ۳۵۰ دلار می‌رساند که باعث تورم جهانی و افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل، تولید و کالاهای مصرفی غذا و کود و نهاده‌های کشاورزی مهم‌تر می‌شود. این امر اقتصادها را تحت‌فشار قرار می‌دهد، تاخیر در زنجیره تامین را تشدید می‌کند و حق بیمه دریایی را افزایش می‌دهد.

کشورهای خاورمیانه خلیج‌فارس که به‌شدت به واردات کشاورزی مانند غلات، دانه‌های روغنی و شکر از طریق تنگه هرمز وابسته هستند، با ناامنی غذایی فزاینده‌ای به‌ویژه در کشورهایی مانند امارات، بحرین، عمان، کویت و قطر مواجه خواهند شد.